

BØRNEHUSET FENGERSVEJ

Udarbejdet maj 2024

Revideret maj 2025

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Vi har valgt at skrive vores læreplan på en ny og anderledes måde.

Vores evaluering af den tidligere læreplan viste os, at den var for lang og uoverskuelig – både som arbejdsredskab for personalet, og som formidling til forældre og andre samarbejdspartnere.

Så vi har skrevet nærværende læreplan ud fra et ønske om at øge anvendeligheden og tilgængeligheden af indholdet. Samt i håbet om bedre at kunne indfange og beskrive lige præcis hvad der kendetegner Børnehuset Fengersvej – set i forhold til andre daginstitutioner.

Vi håber at du som læser får et godt indblik i, hvordan det er at være barn hos os, og hvad der er vores 'pædagogiske DNA'. Ved at beskrive vores hverdag så udførligt, håber vi på, at vores bærende værdier og pædagogiske holdninger skinner igennem, idet de afspejles i tilgange og prioriteringer i vores daglige pædagogiske praksis.

For en mere teoretisk reference for vores daglige arbejde og pædagogiske praksis, da kan vi henvise til, at vi naturligvis arbejder i overensstemmelse med den nationale 'Styrkede Pædagogiske Læreplan', se i linket: ([Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold - Forskning og viden - DAGTILBUD | Emu.dk](#)).

Vores læreplan er inddelt i 5 hovedafsnit:

1. En beskrivelse af os som dagtilbud
2. Vores pædagogiske fundament
3. Hverdagens forløb
4. Årets forløb
5. Pædagogiske værktøjer

God fornøjelse med læsningen!

Huset:

Børnehuset Fengersvej er en 0-6 års integreret daginstitution beliggende på villavejen Fengersvej i Valby. Vores hus er bygget i 2012, og vi er i stueplan med direkte udgang til legeplads fra alle grupperum. På 1.sal er KKFO'en tilhørende Vigerslev Allé Skole, som vi er adskilt fra, men har et styrket samarbejde med - der er også en del søskende. Vi vægter de gode overgange højt både mellem vores egen vuggestue og børnehave, og mellem børnehaven og KKFO'en

Børnegrupperne:

Vi er 39 børn i vuggestuen, 44 børn i hjemmebørnehaven og 50 børn i udflytterbørnehaven.

Herhjemme har vores vuggestue, udover de tre stuer, et fællesområde på gangen, hvor fire små 'rum' hver dag bliver brugt til aktiviteter med børn i mindre grupper. I vores hjemmebørnehave har vi, udover den traditionelle stueopdeling på to stuer, et stort fællesrum hvorfra der er adgang til to yderligere lokaler, vores Eventyrsal og et konstruktionsrum. Vi har nogle fantastisk gode fysiske rammer med store lyse lokaler. Vi arbejder hele tiden på, at de læringsmiljøer vi skaber for børnene, både rummer læring i forhold til sprog, gode relationer, børnefællesskaber og mulighed for små børnegrupper.

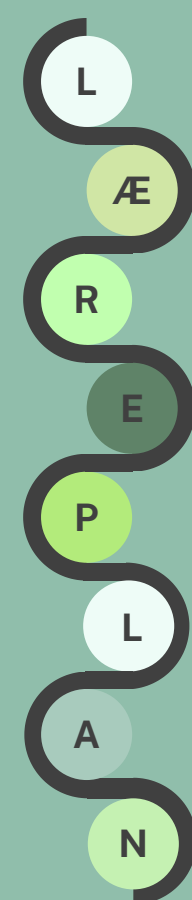
Vi har en dejlig legeplads som alle børn fra hele huset leger på. Vi har mulighed for at dele legepladsen op, så vuggestuen har mulighed for at være i deres egen ende af legepladsen, som er indrettet til aldersgruppen. Vi har en stor motoriksal 'Abeburet', som vi er meget glade for, og rummet bliver brugt til alsidig fysisk udfoldelse hver dag.

Vores udflytterbørnehave har nogle fantastisk gode udendørs rammer. Udflytterbørnehaven ligger i et skønt naturområde med Kattinge sø på den ene side og Roskilde fjord på den anden side i udkanten af Boserup Skov. Vi prioriterer at være så meget ude som muligt, men vi har også et fint hus med gode indendørs faciliteter, og grupperum til hver af de to stuer. Det er en fast gruppe børn og voksne, der hver dag kører til Kattinge Værk.

Personalet:

Vi har fordelene ved at være nogle små enheder i dagligdagen – hvor hjemmehuset og udflytteren er hver for sig. Samtidig er vi en stor og ret stabil personalegruppe på ca. 30 ansatte, hvilket giver os mulighed for god faglig udvikling og sparring. Vores arbejdsfællesskab er meget velfungerende, og vi har høj trivsel og arbejdsglæde. Vi har en høj faglighed, en stærk organisering af vores hverdag og høj pædagog andel. Vi har gode mødestrukturer, en stærk pædagogisk organisering bl.a. med ugeplaner, mulighed for forberedelsestid og et fast ugentligt kollegialt refleksionsforum. Vi arbejder selvstændigt, men hjælper altid hinanden, og har hele huset for øje. Vi er blandet på køn, alder, uddannelse, erfaring mm., men vi har alle masser af godt humør, og vi stræber i fællesskab altid efter at blive klogere – på os selv, på andre og på vores pædagogiske praksis.

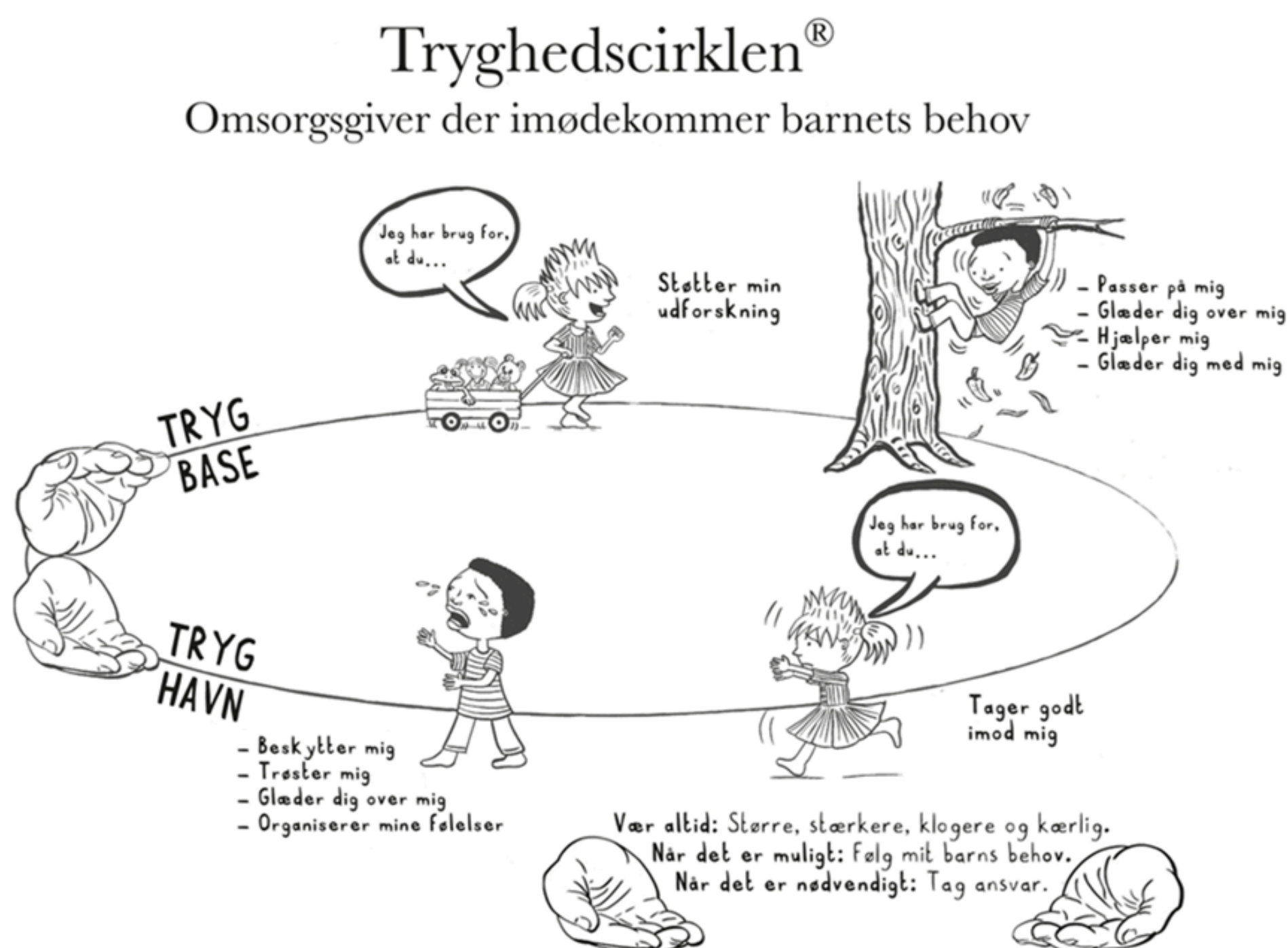
PÆDAGOGISK FUNDAMENT I BØRNEHUSET FENGERSVEJ

Børnesyn

I Børnehuset Fengersvej ser vi børn, som unikke individer, det betyder at vi møder dem og holder af dem ligesom de er - med deres helt egen historie og personlighed. Vi ser samtidig på børnene som en betydningsfuld del af fællesskabet, det er i relationerne vi udvikler os, og lærer os selv og hinanden at kende. Hos os er der plads til forskellighed, men vi er ens i vores ønske om altid at hjælpe og forstå hinanden. Vi kan lide at fjolle, grine og deltage i leg og aktiviteter med børnene – og børnene kan lide at vi er autentiske mennesker sammen med dem.

Vi bestræber os på at give børnene trygge og værdifulde relationer til os og til hinanden, og vi vægter at give dem en hverdag med både kram og krav! Vi tror på, at de har brug for begge dele. Det er både kærligt og udviklende for børnene, at de oplever sig, set og holdt af, og at de oplever at deres adfærd har betydning i relationen til andre. Hos os er alle følelser tilladte, men ikke al adfærd. Vi er med til at lære børnene sociale normer, og vi understøtter deres udvikling af empati. Hos os møder vi børnene med omsorg og respekt, og vi bestræber os på at se barnets perspektiv og hensigter. I Børnehuset Fengersvej skal børnene erfare, at livet er både dejligt og bøvlet. Vi støtter børnenes selvhjulpenhed og selvstændighed fra de er helt små, men altid med blik for at udfordringerne er tilpasset dem. Vi tror på, at børn grundlæggende er interesserede i og rettede mod at lære nyt, og at de vokser mentalt og følelsesmæssigt af at overkomme mindre frustrationer i processen. Vi støtter børnene aktivt i denne udvikling mod nye færdigheder og erfaringer, og vi bekræfter og spejler dem både når det er umiddelbart succesfuldt og når det ikke er så let. Når noget er svært for et barn, er hjælpen at støtte dem i at håndtere det, og ikke at fjerne det svære fra dem. Det ville frarøve dem vigtigt udviklings – og læringspotentiale, og det kan i værste fald give børnene en tillært hjælpeløshed og en tilgang til omverdenen præget af passivitet.

Vi stræber efter den sunde tilknytning, som børnene tilbydes og udvikler, når man arbejder ud fra Tryghedscirklen – se nedenfor. Samværet og samspillet, som illustreres i Tryghedscirklen, har sit fokus på børnenes basale tryghedsbehov - også for at blive støttet i at turde udforske og lære.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Relationer og fællesskaber

I Børnehuset Fengersvej tror vi på, at det er vigtigt for børnene at have en oplevelse af, at have venner. Der er ikke noget bedre end at opleve at nogen bliver glad for at se én og gerne vil være sammen med én. De helt små børn giver vi voksne den oplevelse, men hurtigt bliver det mindst lige så vigtigt med relationerne børnene imellem. Jo mere alsidigt et barn kan indgå i forskellige relationer med forskellige børn og voksne, jo bedre et grundlag tror vi på, at de har med videre i livet, skolen, fritidsinteresser, studier, arbejde osv. Leg, læring og dannelse opstår i børnefællesskaber, og deltagelse i stærke børnefællesskaber er afgørende for, at alle børn lærer, udvikler sig, trives og dannes.

Børns relationer til andre børn og muligheden for deltagelse i børnefællesskaber har stor betydning for børnenes hverdagsliv. At kunne danne venskaber og indgå i legerelationer, samt følelsen af at have venner, har afgørende betydning for børnenes generelle trivsel her og nu og for deres videre udvikling og læring. Vi som voksne er medvirkende til at rammesætte forudsætningerne for børnefællesskaber og I Børnehuset Fengersvej har vi et fælles ansvar for, at alle børn får mulighed for at være en del af et større eller mindre fællesskab. Vi arbejder aktivt med at hjælpe børnene med at blive opmærksomme på hinanden.

Vi er opmærksomme på vores rolle som voksne, og hvordan vi gennem børns lege og aktiviteterne i hverdagen, samt overgange kan have fokus på, hvordan vi skaber deltagelsesmuligheder for alle. Vi opfordrer dem og guider dem ligeledes i at hjælpe hinanden. Det kan bl.a. være at hjælpe en ven med en lynlås eller sko i garderoben, give et kram når en ven er ked af det, række noget videre ved bordet, tage en ven i hånden i overgangene. På den måde hjælper vi børnene til at se hinanden som også bidrager til at skabe fællesskabsfølelse børnene imellem.

Den pædagogiske planlægning er også særlig vigtigt i arbejdet med børnefællesskaberne. Herigennem kan vi tilrettelægge og understøtte børnenes adgang til fællesskabet. Vi har bl.a. gennem vores ugeplaner fokus på aktiviteter og gruppesammensætning og vi ser på det enkelte barns ressourcer, når vi planlægger aktiviteter. Udover den faste pædagogiske planlægning med ugeplaner er vi i løbet af hele dagen opmærksomme på, hvordan vi kan understøtte børnenes relationer. Fx når vi sammensætter spisegrupper, hvem de holder i hånden på tur ol.

Leg

I Børnehuset Fengersvej er leg en bærende del af det at gå i institution, og vi har i huset haft et fælles fagligt fokus på leg og legekultur. Vi er opmærksomme på vekselvirkningen mellem børnenes børneinitieret leg, parallelleg rollelege, konstruktionslege, og regellege, for netop at skabe plads til alle slags lege og udfoldelse. Lege kommer i mange forskellige former, både rolige og fordybede lege og mere fysisk aktive og risikovillige lege.

Leg er en grundlæggende del af børns virke - af måden at være barn i verden på og derigennem udvikle, erfaringer og bearbejde oplevelser. Det at skabe en leg eller komme med i en allerede eksisterende leg kræver noget af barnet. Leg er en helt central del for børns trivsel, udvikling, læring, dannelse og sproglige udvikling. Det er igennem legen, at børn udvikler fantasi, sociale kompetencer og virkelyst. Det er ligeledes gennem legen at børn danner en forståelse af sig selv - alene og i fællesskab med andre. Vi ser det at lege som en vigtig kompetence, en kompetence vi som voksne kan hjælpe barnet med at udvikle. Det er gennem samspillet med andre børn og voksne, børn lærer at lege og udvikler sine lege.

Legen er en øvebane for konflikthåndtering, da legen ikke kun er smuk og gnidningsfri. Det er her barnet kan øve sig i at indgå kompromiser, holde fast i sin vilje og løse konflikter og vi som voksne skal hjælpe børnene i denne udvikling. Derfor er det vigtigt at de voksne omkring barnet engagerer sig i lege. Vi er løbende igennem dagen med til at støtte, guide og rammesætte børnenes lege, så alle børn får de bedste muligheder for at øve sig i at lege, og vi skal ”lege med”, for at skabe deltagelsesmuligheder for alle. I den forbindelse har vi også fokus på hele tiden at udvikle vores pædagogiske læringsmiljøer, og skabe og udvikle tydelige legezone, der indbyder og inspirerer til leg. Vi er opmærksomme på, at legetøj og materialer er i børnenes øjenhøjde, så de forskellige muligheder er synlige og tilgængelige for børnene.

Når børn leger, bliver de hurtigt draget af de ting, som er rundt om dem, og ved at vi et par gange om dagen har en ”klar/frisk” legezone, sikres der bedre muligheder for fordybelse og udviklende lege. Vi øver at rydde op og sortere legetøjet i de rigtige kasser, og i fællesskab får vi oprydningen til at være en hyggelig aktivitet med plads til sproglig læring, samt personlig og alsidig udvikling. Når vi sammen rydder op efter en aktivitet eller leg, og samtidigt sørger for at stuen er indbydende, er det også med til at skabe overblik og mulighed for fordybelse uden for mange forstyrrelser for børnene.

Natur og udeliv

Vi vægter at bruge naturen og udelivet højt, i alle 3 afdelinger. Vi bestræber os på, at alle børn er ude hver dag.

Vi arbejder på at vores uderum skal blive et sted fyldt af natur med tydelige forskellige områder og læringsmiljøer, der er indbydende og spændende for børnene. Vi vil gerne give børnene gode oplevelser i og med naturen året rundt, og øge deres interesse og viden indenfor natur og udeliv.

Vores udeområder både på Fengersvej og i Kattinge Værk er et sted som både indbyder til rolige lege og aktiviteter med masser af fordybelse, men også mere fysiske og vilde lege med fart på. Der skal være plads til at udfolde sig og søge viden om naturen, finde et lille dyr og blive klogere på hvad det er for et. Der skal være mulighed for at gemme sig og være alene med en ven, men også plads til de store fællesskaber hvor vi samles om en aktivitet eller leg. Når børn bruger deres sanser og kan røre, lugte, lytte og få varierede sanseindtryk, er det med til at skabe en glæde for naturen.

Voksen-barn relationerne og interaktionerne i naturen bærer præg af fælles opmærksomhed, gensidigt engagement og tryghed. Det kræver, at personalet aktivt inddrager børnenes eksisterende viden og erfaringer, undren og spørgsmål og samtidig forstyrrer og udfordrer børnenes aktuelle forståelse.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Sprogmapper

I børnehuset Fengersvej arbejder vi systematiske med sprogmapperne, der er en stor og grundlæggende del af vores sprogpædagogiske praksis. Hvert år kommer vi igennem fire sprogmapper med forskellige temaer (tre forskellige temaer og et juletema). Sprogmapperne og de valgte temaer understøtter det pædagogiske arbejde med den styrkede pædagogiske læreplanerne, og udvælges således at vi sikrer os, at vi hvert år, kommer omkring læreplanstemaerne 'Natur, udeliv og science', 'kultur, æstetik og fællesskab' og 'sanser, krop og bevægelse'. De 3 resterende læreplanstemaer 'Social udvikling', 'Kommunikation og sprog' og 'Alsidig personlig udvikling' er altid en del af alle sprogmapperne. Dette sikrer at der eksisterer sammenhæng og samspil mellem og på tværs af læreplanstemaerne.

Arbejdet med den enkelte sprogmappe forløber over 12 uger, hvoraf de tre første uger består af planlægningen, og de efterfølgende 8 uger med selve det pædagogiske arbejde. Vi afslutter hvert tema med en evaluering af hele forløbet. En medarbejder fra hver stue deltager i planlægningen af mapperne og er med til at udarbejde indholdet i mapperne.

Mapperne indeholder bl.a. elementer fra 'Sammen om sprog', dialogisk læsning, nøglebegreber der udvider temaet for barnet, rim/remser, sange, natur, yoga og idekataloger til aktiviteter. De tilknyttede 'fokusord', der tager udgangspunkt i det valgte tema, er medvirkende til at danne rammerne for aktiviteterne, så børnene gennem leg og aktiviteter stifter bekendtskab med temaets fokusord.

Sprogmapperne er medvirkende til at skabe og fastholde en sammenhæng i hele institutionen. Det fælles udgangspunkt og fokus er medvirkende til at give børn og personale, på tværs af stuer og afdelinger, et fælles tredje. Sprogmapperne er dermed ligeledes et pædagogisk redskab, der støtter og kvalificerer det pædagogiske personale i det sproglige arbejde i dagligdagen, og er med til at styrke fagligheden. Derudover mærker vi at arbejdet med sprogmapperne styrker arbejdsfællesskabet i huset.

Forældresamarbejde

I vores pædagogiske arbejde ser vi forældrene som den mest betydningsfulde samarbejdspartner. Barnet er hos os mange timer hver dag og for at sikre barnets trivsel og udvikling, er det vigtigt, at vi samarbejder omkring barnet. Det gensidige samarbejde bygger på en god kommunikation, hvor vi udveksler erfaringer, om hvad vi ser i institutionen og hvad forældrene ser i hjemmet, og hvor vi sammen laver en fælles indsats for barnets trivsel og læring.

Vi skal sikre at der er en rød tråd i samarbejdet med forældrene, derfor bliver alle forældre inviteret til en årlig forældresamtale, forældremøder og forældre gå-hjem møde med et fagligt oplæg, dialog og sparring med fagpersonale og andre forældre.

Som beskrevet i afsnittet om overgange tilbydes der samtaler i overgangen fra vuggestue til børnehave og i overgangen fra børnehave til skole. Omdrejningspunktet for disse samtaler er at skabe tryghed for forældrene i overgangene. Ved opstart af nye børn, både i vuggestuen og børnehaven, forsøger vi at skræddersy opstarten efter det behov barnet og forældrene har. 3-6 måneder efter barnets start inviteres forældrene til en samtale om barnets opstart i institutionen, trivsel og udvikling.

For at skabe en god sammenhæng mellem hjem og institution, informerer vi forældre så meget som muligt. Det sker på Aula. Det pædagogiske personale skriver ca. fire nyhedsbreve om året. Her informeres forældrene om, hvad der sker og skal til at ske i institution. Hver uge sender alle stuer en aktivitetsplan ud til forældrene. Dermed kan forældrene følge med i, hvad der sker i hverdagen og det giver også en god overgang fra hjemmet til institutionen hvor forældrene kan forberede deres barn på, hvad der skal ske i dag. Vi bestræber os også på at lægge billeder op fra dagen nogle gange om ugen, så forældrene kan få et visuelt indblik i deres barns hverdag og børn og forældre kan kigge på billederne sammen derhjemme.

En del af forældresamarbejdet og også de tilbagevendende arrangementer der bliver holdt både fælles og på de enkelte stuer. Det er noget vi vægter højt, se afsnit om arrangementer og traditioner i afsnittet om årets gang i Børnehuset Fengersvej.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

HVERDAGENS GANG I BØRNEHUSET FENGERSVEJ

Aktiv ankomst

Det er vigtigt for os i Børnehuset Fengersvej, at der er en god overgang fra hjem til institution om morgenen. Det er et fælles ansvar mellem personale og forældre, at barnet får en god start på dagen og derfor bestræber vi os på at skabe nogle rare rammer at komme ind i. Vi har gjort rummet klar så det er tydeligt for barnet hvad det kan gå i gang med (legezoner og morgenmad ved bordet for dem som kommer tidligt) og en voksen er klar til at tage imod barnet og hjælpe det med at sige farvel til forældrene, når de skal gå. Børn har forskellige måder at tage afsked på, nogen har brug for at sidde lidt på skødet af en voksen, andre vil gerne vinke og andre igen går i gang med at lege med det samme. En tydelig kommunikation, rutine og italesættelse af hvad der virker for barnet, er med til at gøre overgangen lettere for barnet og forælderen.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med den aktive ankomst:

- Alle børn og forældre bliver mødt af et "Godmorgen".
- Vi har skabt en hyggelig og rolig atmosfære i institutionen som barnet træder ind i.
- Vi opfordrer til aktiv ankomst, dvs. at barnet selv går ind i institutionen (ikke bliver båret), selv tager sit tøj af med vejledning og støtte fra sine forældre, at barnet selv går ind på stuen gerne med sin forældre i hånden så barnet er trygt, men selv indtager rummet.

Bussen

Kattinge Værk udflytteren kører hver dag med bus til deres børnehave i udkanten af Boserup Skov lidt uden for Roskilde. Det er en køretur på 45 minutter, frem og tilbage. Det at være udflytter er forbundet med en masse rutiner som starter allerede om morgenen, når børnene og de voksne bevæger sig fra legepladsen ud til bussen, står i kø, bliver tjekket ind og finder deres faste pladser i bussen. Vi har valgt at børnene har en fast plads og fast busmakker, da det skaber mere ro om morgenen, så børnene som det første ikke skal lave aftaler med deres venner om hvem der skal sidde sammen. Busmakkerplanen bliver lagt for et par måneder ad gangen og med en pædagogisk overvejelse omkring hvilke børn som vil få noget godt ud af sidde sammen. Det kan være børn med et spirende venskab, sprogsvage og sprogstærke børn der sidder sammen, en som altid er frisk på turen hjem som kan være med til at holde en anden vågen.

Om morgenen bruger vi også bussen som en samling, hvor vi synger sange fx fra sprogmappen, eller andre relevante temaer. Vi hører lidt musik, og den voksne ved mikrofonen fortæller, hvilke børn som er på stuerne i dag, hvilke voksne og hvad dagens program er. På turen hjem bliver der læst historie og der er mere ro i bussen så dem som har brug for det kan få en lur.

Turen i bus har også nogle tilbagevendende elementer hver dag og alt efter årstiden. Vi kigger meget på landskabet, vi kører igennem, hvordan det forandrer sig fra sommer til vinter, hvad der går af dyr i foldene og hvordan markerne ser ud, gule af rapsplanter eller brune og nypløjede. Vi holder øje med uglen i skorstenen, siger dagen ord når vi kører over kildebakken og vi ved, at vi snart er hjemme i Valby når vi kører af motorvejen.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med og i bussen:

- Vi ser bussen som et pædagogisk rum og bruger det bevidst til bl.a. relationsarbejde og samling.
- Turen med bussen er vejen til den skønne natur.
- Vi ser at faste rutiner og strukturer omkring afgang med bussen og turen, er med til at skabe genkendelighed og forudsigelighed for børnene.

Samling

Vi holder samling hver formiddag stuevis, vi sidder i rundkreds på gulvet eller ved bordene (især i vuggestuen) så alle kan se hinanden.

Samlingen har flere formål og virkemidler. Vi bruger piktogrammer til at visualisere over for børnene, hvordan dagen i dag ser ud og hvad vi skal i hvilken rækkefølge. Vi snakker om, hvad dagens formiddags aktivitet er og hvilke børn der skal være sammen med hvilken voksen. Vi snakker om hvilke børn der er til stede, og hvilke børn der er væk den pågældende dag. Når vi er nået rundt om dagens gang,

bruger vi også samlingen på at synge en sang, få en information, snakke om et emne eller få læst/fortalt en historie. Vi spiser formiddagsmad i forbindelse med samling, og snakker om løst og fast, fx om nogen har oplevet noget spændende i går eller en der gerne vil fortælle at de skal hentes af en bedsteforælder. Dette er et af de tidspunkter hvor vi både øver os i at vente på tur, lytte på andre og se de andre børn, men også selv turde tale foran de andre børn, der er en enorm læring i denne stund og derfor prioriterer vi den højt i hverdagen.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med samlingen:

- Samlingen er med til at give børnene en forudsigelighed i hverdagen, de bliver forberedt på dagens aktiviteter og planer.
- Vi er i det store fællesskab på stuen, børnene får følelsen af at være en del af hele gruppen/stuen, inden vi går ud i mindre grupper.
- Vi øver os i at stå frem foran hinanden og sige noget i fællesskabet. Alle børn er forskellige og gør det i deres eget tempo.

Dagens rutiner og selvhjulpenhed

I Børnehuset Fengersvej har vi fokus på børnenes selvhjulpenhed i løbet af dagen. I de praktiske omsorgsrutiner og overgange er der for børnene rigtig meget læring, hvis de inddrages aktivt i de forskellige situationer; tage tøj af og på, kravle op og ned fra stolene og selv være en del af at tage mad og rydde op ved måltiderne.

At udvikle selvhjulpenhed er medvirkende til at udvikle barnets ”jeg kan selv” følelse, og giver glæden ved at kunne noget og mestre deres hverdag.

Selvhjulpenheden er derfor ikke målet i sig selv, men er medvirkende til at skabe større selvværd og selvtillid for barnet. Når børn oplever at kunne selv, udvikles en øget lyst til at afprøve andre og nye udfordringer. Vi som voksne er opmærksomme på at gøre selvhjulpenhed til en sjov aktivitet, og vi er der til at støtte og guide. Vi giver tid og plads til at hvert barn kan øve sig ud fra deres udviklingstrin, og er der altid til at hjælpe, hvis noget ’driller’ for meget.

Selvhjulpenhed i garderoben er en af de aktiviteter/tidspunkter der rummer rigtig mange læringsmuligheder for barnet. Ud over følelsen af at kunne selv og mestre når noget lykkes i forbindelse med at tage tøj af og på, hvor barnets selvtillid og selvværd styrkes, rummer garderobeaktiviteter mange andre læringsparametre. Det er også her at bl.a. sociale og relationelle kompetencer, mening og forståelse af sammenhænge udvikles og det er derfor vigtigt at vi anvender garderoben som en afgørende læringsmulighed for barnet. Vi som voksne er opmærksomme på, at vores tilgang i garderoben er afgørende for barnets læringsmuligheder og for, at barnet oplever det at tage sko og jakke på selv som værdifuldt. På den måde er vi opmærksomme på og reflekterer over at organisere og sætte rammerne i garderoben for de bedst mulige læringsbetingelser.

I løbet af dagen har vi også mange overgange. Det kan være fra én aktivitet til en anden. I den forbindelse skal vi indimellem rydde op, før vi kan starte noget nyt. For eksempel kan oprydning (klargøring) også være en del af hverdagen, og som alt andet bliver børnene også inddraget i dette. At være med til at gøre klar til det næste er medvirkende til at styrke børnenes selvhjulpenhed, medinddragelse og tydeliggøre ligeledes overgangene for børnene. Deltagelse i hverdagens rutiner giver børnene en oplevelse af at være en del af fællesskabet og oplevelse af mestring, som er med til at øge børnenes selvtillid og selvværd, og giver dem mod på nye ting.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med selvhjulpenhed:

- Vi opfordrer børnene til at prøve selv og giver tid til dette.
- Vi guider og hjælper børnene til at hjælpe hinanden og vente på hinanden.
- Vi ser det som en del af aktiviteten og et fælles ansvar at der også skal ryddes op.
- Vi inddrager børnene i dagens praktiske rutiner såsom at hente vogn, dække bord, ol. så de bliver en betydningsfuld del af hverdagen.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Måltidet

Mad og måltider er en vigtig og integreret del af vores pædagogiske praksis og dagligdagen i børnehuset Fengersvej. Vi bruger måltidet som et pædagogisk redskab i vores dagligdag til også her at understøtte børnenes trivsel, udvikling og læring. Vi som voksne er opmærksomme på at måltidet også udgør et vigtigt pædagogisk læringsmiljø der er medvirkende til at børnene kan lære, udvikle sig og danne både sociale og personlige kompetencer, der er en forudsætning for deres trivsel. Måltidet kan dermed ses som en arena, hvor sociale, kulturelle og familiære normer og værdier udvikles hos børnene.

Måltiderne skal være et af højdepunkterne på dagen, hvor børnene finder glæde ved at samles, øver sig i at spise, tale sammen og hjælpe hinanden. Det er derudover med til at styrke deres selvhjulpenhed når de inddrages i flere aspekter omkring måltidet. Når børn involveres i det der sker omkring måltidet; hente vogn og gøre klar til maden, styrkes deres lyst til at spise og være til stede. Når børn oplever at måltidet er deres, sammen med de voksne, oplever de at få ansvar og frihed, der styrker engagement og muligheden for at øve sig.

Vi spiser i små grupper og skaber derved nogle gode og hyggelige rammer for måltiderne ved at være gode rollemodeller ved bordet og børnene udvikler selvhjulpenhed gennem inddragelse i arbejdet før, under, og efter måltidet. Børn vil også gerne i måltidet samarbejde og indgå i fællesskabet, og vi som voksne skal være åbne for børnenes input og derigennem følge deres lyst til at eksperimentere og undersøge maden.

Ligesom andre aktiviteter, skal måltidet også være en balance mellem voksenstyring og leg. Når vi har fokus på den udvikling og læring, der er i måltidet og giver mere slip, opstår der en større lyst hos børnene til at eksperimentere med maden og smage flere og nye ting. Vi anerkender børnenes forskelligheder og forskellige udgangspunkter. Vi opmuntrer positivt til at spise med bestik, men accepterer også, at der er børn som har brug for at sanse maden.

Vi taler med børnene under måltidet og er opmærksomme på vores sprogstrategier også under måltidet. Vi hjælper børnene til at sætte ord på den mad, de spiser og med dem om madens smag og konsistens.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med måltidet:

- Vi holder fokus på den gode stemning ved bordet og ikke på barnets tallerken – vi begrænser vores korrigerende adfærd.
- Vi understøtter, at børnene udvikler madmod. Både at de udvikler et sprog om deres smag og lyst, men også opfordrer dem til at smage.
- Vi er bevidste om, at madmod er en udviklingsproces, hvor børn skal danne gode erfaringer.
- Som rollemodeller er vi bevidste om at snakke positivt om maden, og giver udtryk for at vi godt kan lide maden.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Aktiviteter, ugeplaner og ture

En stor del af vores pædagogiske arbejde er tilrettelagt og synligt dokumenteret i vores ugeplaner. Her fremgår det hvilke aktiviteter der sker på stuen, hvilke voksne og børn som skal deltage og om der er nogle fælles beskeder. Aktiviteterne tager udgangspunkt i både børnegruppen og det aktuelle tema eller sprogmappe.

Vi benytter os af forskellige pædagogiske metoder og materialer såsom ”Fri for Mobberi”, ”Læseleg”/dialogisk læsning, yoga, kreativitet, fælleslege og rollelege. Her arbejdes så vidt muligt i mindre grupper og gerne i forløb over flere gange. Alle 3 afdelinger tager på ture ud af huset både i nærområdet og længere væk, for at støtte op om temaet i en sprogmappe, give børnene en bestemt oplevelse eller mulighed for indlæring. Vi besøger bl.a. lokale legepladser, men turen derover kan være lige så vigtig som det at komme på legepladsen for at lege. Vi øver at gå i trafikken, er opmærksomme på hvad vi ser på vores vej og øver os i at gå som en gruppe.

Vores aktiviteter er et bredt udsnit af både kreative aktiviteter, motoriske aktiviteter, historiefortælling, dialogisk læsning, yoga, konstruktionsleg, matematiske aktiviteter, naturaktiviteter, kulturelle aktiviteter og meget mere. Dette er for at komme rundt om hele barnets udvikling af kompetencer.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med aktiviteter, ugeplaner og ture:

- Det er vores ansvar at vores aktiviteter rammer så bredt og er så spændende at alle børn kan og har lyst til være med.
- At det ikke kun er produktet og destinationen som er i fokus, men også processen og hvordan vi kommer derhen.
- Vi har øje for børnenes perspektiv og feedback, når vi planlægger, udfører og justerer aktiviteter.

Hvilestund

I hjemmebørnehaven holder vi dagligt hvilestund fra kl. 12.00-12.30. En voksen fra stuen gør klar til hvilestund efter frokost, imens de børn, der er færdige med at spise, ’læser’ bøger. Vi har tæpper, vi lægger ud på gulvet, slukker loftlyset, har evt. nogle hyggelys og lyskæder tændt. Når alle børn har lagt sig til rette på hver deres tæppe bliver der læst og lyttet til en historie.

Vi prioriterer denne afslapning hver dag for at give børnene en pause, hvor de kommer ned i tempo og kan mærke sig selv og deres krop. Det er vigtigt at hjælpe børnene til disse pauser i løbet af dagen, der ellers kan virke lang og udfordrende på barnet. Denne pause giver dem energi til at deltage aktivt i resten af dagens lege og aktiviteter. Nogle børn kan have svært ved selv at finde ro i deres krop, dem hjælper de voksne ved fx at give trykmassage under hvilestunden, nusse dem på ryggen, eller bare have en hånd liggende på dem, sådan at de kan mærke deres egen krop og lære at finde roen i kroppen. Andre tager sig en velfortjent lur, mens de fleste tænker over og bearbejder dagens indtryk og oplevelser.

Gentagelsen af hvilestunden, hver dag, skaber genkendelighed og tryghed for børnene. De fleste børn finder hurtigt roen og nyder denne stund hvor de kan ligge og få ro til hovedet.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med hvilestunden:

- Vi har fokus på at det er en begrænsning af ydre stimuli, så barnet kan mærke efter i deres egen krop og forhåbentlig finde ro.
- Vi hjælper børnene til at holde pauser i løbet af dagen, særligt de børn som finder det svært.
- Hvilestunden er en fælles, tilbagevendende, genkendelig oplevelse, som giver børnene mulighed for fælles referenceramme.

Afhentning

Det er vigtigt for os at børnene har en god afrunding på dagen i institutionen og at de kommer ud af døren på en god måde. Det er vigtigt for os at forældrene er nærværende i afhentningen, derfor er institutionen fx mobilfri for forældre, så både deres børn og vi som personale har mulighed for at møde dem og evt. overlevere en besked der er vigtig omkring deres barn.

Det er forældrene som sætter rammen for den enkelte afhentning, vi ser gerne at de holder fast i de beskeder de giver til barnet, det er okay at lege færdig hvis forældrene mener der er tid til det. Vi er bevidste om at afhentningen også er en overgang, som kan være svær for barnet. Den kommer meget pludselig for barnet, som først ved det skal ske, når det ser deres forældre træde ind af døren, og de kan være trætte efter en lang dag eller optaget af en leg.

Vi ser det også som et fælles ansvar børn, forældre og personale imellem at få ryddet op, derfor ser vi gerne at forældre hjælper og guider barnet til at rydde det op de leger med inden de går hjem.

Både af sikkerhedsmæssige årsager og pædagogiske siger vi altid farvel og tak for i dag til alle børn og forældre.

Vi har opstillet følgende fokuspunkter for hvordan vi i Børnehuset Fengersvej ønsker at arbejde med afhentning:

- Alle børn bliver der sagt farvel til - "Tak for i dag".
- Vi står så vidt muligt til rådighed for en kort snak med forældrene om, hvordan barnets dag har været.
- Når vi har et godt samarbejde i hverdagen, bliver det også nemmere at tale om de evt. svære ting til en samtale.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

ÅRETS GANG I BØRNEHUSET FENGERSVEJ

Traditioner og arrangementer

I Børnehuset Fengersvej vægter vi samarbejdet med forældrene højt og derfor tilbyder vi ca. et forældrearrangement en gang om måneden. De måneder, hvor vi ikke har store arrangementer for hele huset, holder vi forældrekafe i afdelingerne/på stuerne.

Børnehaverne holder det sammen i afdelingerne og vuggestuen holder det stuevis. For udflytteren er det vigtigt at invitere børnenes familier til Kattinge Værk et par gange om året, da forældrene ikke har deres daglige gang i selve børnehaven.

Det er her de har mulighed for både at se og opleve stedet og rammerne, samt møde og snakke med de andre børn og forældre.

Sommerfest:

Hver sommer inden sommerferien holder vi sommerfester i henholdsvis Kattinge Værk (for udflytteren) og på Fengersvej (for Vuggestuen og børnehaven). Sommerfesten er et forældrearrangement hvor barnets forældre og søskende er velkommen til en hyggelig eftermiddag. Sommerfesten afholdes som regel som afslutning på forårets sprogmappe, dvs. at mappens tema også er temaet for festen.

Bedsteforældredag:

I Kattinge Værk afholdes der årligt en bedsteforældredag, hvor alle bedsteforældre er inviteret til en eftermiddag med klippe, klistre og masser af kaffe. Her får børnene mulighed for at vise deres bedsteforældre (eller andet familie) hvor de går i børnehave. Dette er med til at skabe en sammenhæng mellem familie og institution.

På Fengersvej inviteres der årligt i november til et bedsteforældre gaveværksted, hvor bedsteforældrene kan komme og lave julegaver med deres barnebarn til forældrene.

Fastelavn:

Der afholdes fastelavn med udklædning og tøndeslagning i alle afdelinger. Vi finder det vigtigt at holde fat i en kulturel tradition som giver anledning til mange gode snakke.

Børnene får lov til at klæde sig ud og lege med deres identitet.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Jul:

Julen er fyldt med traditioner. Hvert år har de sidste 4 uger op til jul en sprogmappe med et juletema. Derudover afholdes der forskellige arrangementer såsom Luciaoptog for storegruppen på Fengersvej, julefest i Kattinge med klippe klistrer, luciaoptog, småkagebagning og besøg af julemanden og bedsteforældre gaveværksted på Fengersvej.

Derudover har Kattinge Værk en husnisse, Nisse Pok, som hvert år bor hos dem i december, han både driller og kommer med søde små hilsner til alle. December er også den måned hvor der bliver hygget med bl.a. småkagebagning, masser af sang, og produktion af julegaver fra børnene til forældrene.

Æblefest i Kattinge:

I starten af oktober afholdes der i Kattinge et forældrearrangement med æbler som tema. Her har forældrene til børn i udflytteren mulighed for at komme op og se hvor deres barn har sin hverdag og børnene kan stolt vise deres børnehave frem. Vi mødes ved skovhytten, går i plantagen og samler æbler som vi efterfølgende møster og steger over bål. Der vil som regel også være kastanjeværksted og evt. andet relevant fra sprogmappen. Til dette arrangement er tidligere kattingebørn og forældre også velkomne.

Forældrekafe:

Vi afholder et par gange om året forældrekafe enten om morgenen (fra 8.00-9.30) eller om eftermiddagen (fra 14.30-16.00), hvor vi trakterer med kaffe, saft og en bolle. Vi holder forældrekafe for, at forældrene kan møde hinanden og tale sammen om deres børns hverdag og indbyrdes relationer. Arrangementet er en oplagt mulighed for forældrene til at møde deres barns bedste legekammerat i institutionen og dennes forældre og lave eventuelle legeaftaler. Ligeledes er det en mulighed for forældrene til at se deres barn udfolde sig i de rammer, som de befinder sig i dagligt og på denne måde få et indblik i og større kendskab til den del af barnets hverdag, som de ellers ikke ser så tit.

L

Æ

R

E

P

L

A

N

Overgange og sammenhænge

Overgange ser vi som de skift, som barnet gør i løbet af deres tid i børnehuset Fengersvej, fra hjem til vuggestue, fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. Sammenhænge ser vi som de ting vi gør fælles i børnehuset Fengersvej og den måde vi forbereder børnene på skolestart.

Vuggestuen arbejder med at samle de børn som skal i børnehave i en storegruppe på tværs af stuerne. Der er fokus på selvhjulpenhed, selvstændighed, relationer, at styrke børnenes selvværd og det at gå fra at være et vuggestuebarn til børnehavebarn, hvor forventningerne er flere. For at styrke barnets alsidige personlige udvikling vil vi i storegruppen have fokus på, at børnene får mulighed for at udfolde sig, afprøve deres potentialer og forfølge deres egne ideer. Børnene skal både mærke deres egne grænser og på samme tid indgå som en social del af et større fællesskab. Derfor vil vi så vidt muligt følge børnenes spor i deres daglige aktiviteter, så de derved opnår en følelse af ejerskab og medbestemmelse i deres hverdag i vuggestuen (snart børnehave).

For at gøre overgangen fra vuggestue til børnehave mere glidende og tryk for barnet, kommer de op til barnets start i børnehaven (både hjemme og udflytter) på besøg, med en mindre gruppe børn og kendt voksen fra vuggestuen. Vi arbejder bevidst med at gøre overgangene for både børn og forældre så ukomplicerede som muligt. Vi afholder overgangssamtaler når et barn skal rykke fra vuggestuen til børnehaven, hvor personale fra barnets vuggestuestue og kommende børnehavestue er sammen med forældrene. Her snakkes om barnets styrker og evt. udfordringer, vi forventningsafstemmer og vuggestuen overleverer den viden de har om barnet til børnehaven, fx sprogvurdering, TOPI, handleplaner ol. Der bliver også talt om hvordan den første tid (opstarten) skal foregå.

Det sidste år i børnehaven skaber vi sammenhæng til skolelivet. Allerede fra maj måned bliver børnene storegruppen og de støttes i at være gode rollemodeller og hjælpe de små og nye børn. Storegruppen består af børn på tværs af stuerne. Der vil typisk være faste voksne tilknyttet denne gruppe, både i hjemmebørnehaven og udflytteren.

Det pædagogiske arbejde der bliver lagt mest fokus på her er, børnenes sociale kompetencer (den indre læring), dette kan f.eks. være respekt for hinanden, hensyntagen, afkodning af de andres følelser, turtagning, tillid til hinanden og hvordan er man en god ven. Vores erfaring er, at det enkelte barn synes godt om, at få små opgaver der relaterer sig til skolen, hvor der arbejdes med bogstaver, tal og matematiske mønstre (den ydre læring). Vi arbejder med at balancere den indre og ydre læring i storegruppen.

Vi samarbejder omkring vores to storgrupper, altså hjemmebørnehaven og Kattinge Værk, og fra efteråret mødes de og lave nogle aktiviteter sammen. På den måde modner vi barnet til at være en del af et fællesskab sammen med ”fremmede” børn og voksne, og de kan lære de børn at kende, som de senere skal gå på skole med.

Vi ønsker at styrke børnenes forhold til KKFO'en og skole. Vi bestræber os på at bruge den folkeskole, som er i vores nærområde. Vi opholder os i KKFO'ens lokaler, besøger skolen og leger i skolegården. På den måde skaber vi en tryk start, hvor vi sammen med børnene har forberedt dem og gjort det visuelt tydeligt, hvad KKFO'en og skole er for en størrelse.

Vi markerer storegruppens afslutning på børnehavelivet ved en fest. Festen er i starten kun for børnene og personalet, hvor der festes, hygges og spises. Forældrene bliver så inviteret til den sidste del af festen. Her har vi en ceremoni, hvor der bliver taget personligt afsked med hvert barn og de får et diplom.

Vi følger Københavns Kommunes retningslinjer i forhold til overgangen til skolen. I Efteråret før barnet skal starte i skole afholdes der en skoleparathedssamtale, hvor personale og forældre vurderer om barnet bliver klar og hvad der evt. skal arbejdes med. Samtalen tager udgangspunkt i overleveringsskemaet som forældre og personale har udfyldt på forhånd.

Senest i slut februar udfyldes overleveringspapir som automatisk sendes til skolen og i løbet af foråret afholdes der overleveringssamtaler med skolen om de børn hvor børnehaven vurderer behov.

L

Æ

R

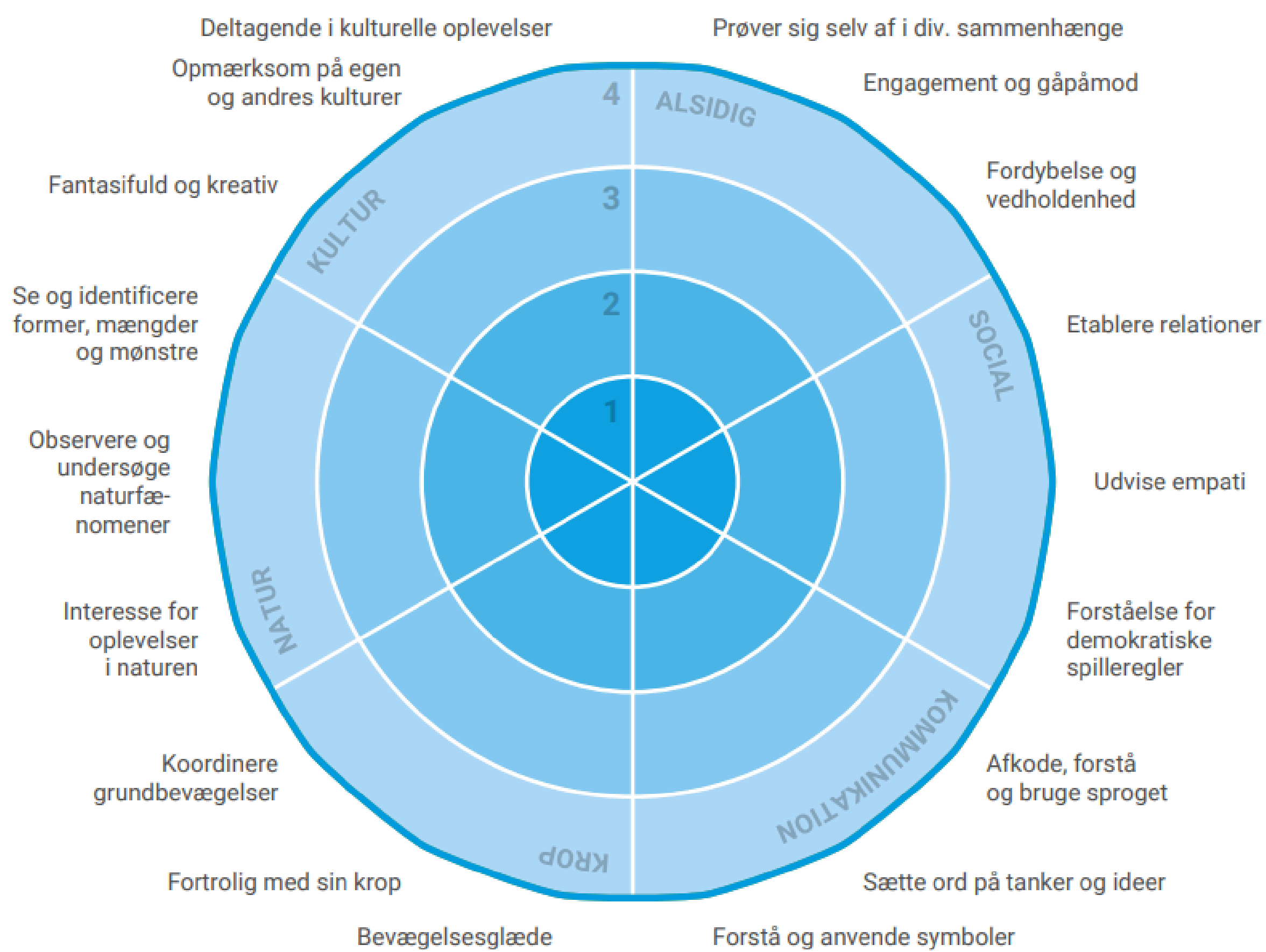
E

P

L

A

N

Samtaler

Alle forældre tilbydes en årlig samtale omkring deres barns trivsel og udvikling. Samtalerne finder oftest sted i løbet af efteråret og varer ca. 30 minutter. Alle samtaler tager udgangspunkt i dialogværktøjet i Hjernen & Hjertet, for at sikre at vi kommer hele vejen rundt om barnet. Dialogværktøjet sendes til forældrene inden mødet, så de også har mulighed for at besvare forældredelen. Derudover vil der, hvis det er relevant, være information om TOBI, handleplaner og sprogvurderinger.

Den første samtale efter barnet er startet i Børnehuset Fengersvej vil være mellem 3-6 måneder efter opstarten. Derudover tilbyder vi en overleveringssamtale 'Velkomstdialog', inden barnet starter i børnehave, hvor medarbejder fra barnets vuggestue stue og kommende børnehavestue deltager sammen med forældrene. Her er der fokus på den gode overgang og vidensdeling omkring barnet og familien.

I efteråret, inden barnet forventes at starte i skole, tilbydes forældrene en 5 års samtale også kaldet skoleparathedssamtale. Her er vi i dialog om, hvorvidt barnet bliver klar til at starte i skole den kommende sommer eller om der skal ansøges om en skoleudsættelse. Forældrene informeres også om, hvordan proceduren for overleveringer til skolen og KKFO'en forløber.

Ud over de årlige samtaler, står vi også til rådighed for en samtale, hvis forældrene har en bekymring, de gerne vil tale med os om. Vi afholder løbende netværksmøder, i de tilfælde hvor andre faggrupper er involveret i barnets trivsel og udvikling.

PÆDAGOGISKE VÆRKTØJER I BØRNEHUSET FENGERSVEJ

Pædagogiske værktøjer

I Børnehuset Fengersvej benytter vi os af en række pædagogiske værktøjer i vores pædagogiske praksis. Nogen er med fokus på aktiviteter med børnene for at styrke deres kompetencer. Andre er vurderingsværktøjer der skal give de voksne et indblik i barnets aktuelle trivsel og udvikling på forskellige områder.

Sammen om sprog:

Sammen om sprog tager udgangspunkt i nogle enkle sprogstrategier, hvor grundtanken er at sprog opstår og udvikles i situationer, hvor vi er sammen med andre. Det vil sige, at vi som voksne skal stille os til rådighed på en måde, der skaber et samspil, som børnene oplever positivt og har lyst til. Begrebet UGL'e stammer fra sammen om sprog, og står for: U - Hold Udkig, G - giv tid, L - lyt.

Vi er opmærksomme på at anvende strategierne hele dagen, da det er effektive strategier der øger sprogopmærksomheden hos barnet. Strategierne er en del af vores sprogmapper, så vi løbende har fokus på de forskellige delelementer i metoden.

Refleksion:

I Børnehuset Fengersvej afholder vi refleksion en gang om ugen, hver tirsdag i tidsrummet 12.30 til 13.30. Her mødes en fra hver stue for sammen at reflektere over en praksisfortælling, som en af stuerne på skift medbringer. Refleksionen kan bruges til at få nye vinkler og refleksioner på en udfordring, man har. Det reflekterende team er en struktureret samtale, der veksler mellem at lytte, spørge og reflektere. Man kan se det reflekterende team som en tænketank på sidelinjen, som giver mulighed for at få øje på nye perspektiver på en udfordring ud fra filosofien om, at flere hjerner tænker bedre end en, og vores fælles faglighed og erfaring kan komme hinanden til gode.

Fri for mobberi:

Fri for Mobberi er et forebyggende antimobbeprogram til 0-9-årige børn, fagfolk og forældre, som Mary Fonden og Red Barnet står bag. Programmet består af pædagogiske materialer, der gør det nemt målrettet at styrke børnefællesskabet og forebygge mobning.

Programmet tager udgangspunkt i at arbejde med at fremme mobningens modsætning: Et trygt og inkluderende børnefællesskab. Der tages udgangspunkt i begreberne: tolerance, mod, respekt og omsorg. Aktiviteterne kan variere fra massage, dialogisk læsning, samtalekort, samarbejdsøvelser ol. og er alle noget vi benytter os af i Børnehuset Fengersvej. Disse aktiviteter kan enten forekomme som et forløb med en bestemt mindre børnegruppe eller løbende i ugeplanen hvor alle børn på en stue kommer igennem de samme aktiviteter. Vi bruger venskabssangen som en fast del af fredagssangen i vuggestuen og børnehaven og de små tryghedsbamser "Bamseven".

L

Æ

R

E

P

L

A

N

SprogTrappen 2	FORMELT SPROG	FUNKIONELT SPROG	LEGEUDVIKLING	FÆLLES OPMÆRKSOMHED OG PEGEGESTIK	KOGNITION	RELATIONER OG SOCIALT SAMSPIL
 TRIN 12 6;1 - 6;6 ÅR	- Kan fokusere på ords form frem for betydning. - Bruger remser fra fx sange, tv og film. - Kan fokusere på ords lydige form og udviser ortografisk opmærksomhed. - Forståelse for, at der eksisterer andre sprog end det, barnet taler og forstår.	- Anvender fortællinger (narrativer), der gradvist ligner voksne. - Kan tilpasse sig samtalepartnerens viden: udfordret fortælle, hvor en handling foregår, hvem der deltog og hvorfor. - Bruger sproget til at opnå ny viden, fx "jeg ved X og Y, jeg kan udlede Z". - Kan sprogligt sammenfatte og rekonstruere tidligere oplevelser (med tidsforskydning).	- Udviser forståelse for, at lege har et fælles mål, fx i en gruppeleg, hvor vi alle leger hen imod et fælles mål, og en struktur (hvad behøves for at lege bagerbutik?). - Kan forhandle sprogligt om legens skiftende fælles mål. - Er åben for og nysgerrig på andre børns idéer til lege og kan inddrage idéer i egne og fælles lege.	- Forstår, at egen adfærd kan påvirke andre; kan ændre adfærd, så adfærden passer til den givne situation. - Tænkning bliver mere logisk og rationel. - Kan samarbejde i en gruppe og er optaget af ret og retfærdighed i gruppen.	- Kan identificere, fastholde og genkalde placeringen af mindst tre genstande, fx i huskespil (kimsleg). - Kan ignorere irrelevante stimuli ved opgaveløsning, fx en plet på skærmen. - Kan udføre komplekse instruktioner i opgaver, fx i at stable klodser på den rigtige måde med kun tre træk: først skal jeg, så skal jeg, og til sidst skal jeg.	- Kan opfinde regellege sammen med andre børn; forhandler sprogligt regler for de nye lege. - Forstår, at regler kan blive lavet om, hvis de er uhensigtsmæssige. - Indgår sprogligt i samarbejdslege og konkurrencelege, men har svært ved at tackle nederlag.
TRIN 11 5;7 - 6;0 ÅR	- Forstår mindst 2000 ord. - Forstår og anvender sekvens-ord, fx "først", "så", "dermest" og "til slut". - Beskriver genstande og personer, der ikke er til stede, eller deres funktioner. - Anvender hyppigt sætninger med underordning og indskudte sætninger. - Sproglig opmærksomhed på forkert udtale.	- Sprogliggør viden om verden. - Forstår og italesætter modsætninger, fx "før sagde du, at ... nu siger du". - Sprogliggør sin fantasi, fx opfinder historier. - Kan forstå velkendte vendinger, fx "hvem har tisset på din sukkermad?". - Leger med fx vittigheder: Slutning mangler eller pointe afsløres som det første.	- Kan lege ud fra temær, barnet ikke selv har oplevet, fx "rejse ud i rummet". - Bruger viden og erfaringer fra andre fællesskaber (frtid, familie og rejser) til at udbjerge leg. - Bruger mentale verber i lege-forhandlinger, fx "synes", "vide", "tænke", "ønske", "håbe". - Bruger stemmer og formuleringer til at udvikle roller/figurer. - Kan løse simple konflikter i leg med andre.	- Kan forstå socialkulturel intentionallitet, fx hvad er penge og deres funktion. - Orienterer sig mod kulturelle normer, fx hvad er en god ven; hvad vil det sige at hjælpe hinanden; hvad er rigtigt og forkert. - Forstår, at man kan have to følelser på samme tid, fx "jeg kan lide Søren, men jeg hader, når han ikke vil lege med mig".	- Kan reproducere lydige sekvenser, der ikke har et indhold, fx flip-flap-flap. - Kan skifte hurtigt mellem abstrakte mønstre, fx fokusere på streger eller prikker. - Kan overskue handlemønstre i komplekse opgaver og situationer. - Kan etablere overblik, planlægge og organisere i velkendte situationer, fx "når vi skal på tur, behøver vi ...".	- Anvender indre tale (tale med sig selv) til selvregulering og emotionel regulering. - Indgår og deltager i både mindre og større fællesskaber; opsøger eller danner selv fællesskaber i børnegruppen, fx ud fra fælles interesser. - Kan veksle mellem forskellige positioner i grupper.
TRIN 10 5;1 - 5;6 ÅR	- Anvender modalverbaler ("skal", "kan" og "må"). - Producerer korrekte sætninger og datidsbøjning (få fejl). - Bøjer korrekt i ental - flertal og bestemt - ubestemt. - Kan anvende indskudte sætninger og ledsætninger.	- Kan forklare handlinger, fx hvordan males et billede. - Kan fortælle ud fra begyndelse - midte - slutning. - Skelner mellem bogstavelig og overført betydning, fx "nu kører bussen". - Kan genfortælle en historie fra højtlesning. - Kan forstå kollektive beskæder. - Udforsker omverdenen "hvad", "hvornår", "hvor", "hvorfor" og "hvem". - Legeskriver og legelæser.	- Kan selv ændre regler i regellege som funktion af legens udvikling i tid og sted. - Igangsætter og styrer selv i rammelege, fx "alle mine kyllinger". - Fordeler sprogligt roller i legen og sætter ord på begrundelser herfor. - Kan gennemskue og sprogliggøre begivenheder/handlingers konsekvenser i leg.	- Kan anvende forståelsen af andres perspektiver på handlinger til at regulere egne reaktioner på selvsamme handlinger. - Kan introducere en rolle i en leg eller et synspunkt ved anvendelse af gestik, kropsholdning, mimik eller stemmeføring, fx tale som "den skræppe dame".	- Udviser metasproglig bevidsthed, fx at bord kan hedde "table" på andre sprog. - Kan afkode tvetydige figurer og billeder, fx en tegning, der samtidigt viser både en dame og en fugl. - Kan abstrahere fra visuelt stimuli, fx når en svamp ligner en sten, men er en svamp.	- Hjælper, deler og diskuterer med jævnaldrende for at nå frem til fælles mål. - Begyndende forståelse for sociale konventioner, fx at man ikke siger højt: "du er tyk og grim". - Kan delvist hæmme egne reaktioner, hvis de er upassende ud fra sociale konventioner. - Udvikler gradvist en forståelse af samvittighed, skyld og skam.
TRIN 9 4;7 - 5;0 ÅR	- Anvender "aldrig", "altid" og "faktisk". - Anvender ledsætninger om tid og årsag - virkning. - Forstår og anvender komplekse spørgsmål: "hvorfor", "hvordan" og "hvornår". - Kan forklare betydning af velkendte ord, fx "hvad er en bog?". - Anvender mentale verber, fx "vide", "tænke" og "tro".	- Har forståelse for begreberne fortid, nutid og fremtid, men ikke varighed af tid. - Leg fortælle historier og blive ved emnet. - Kan spørge ved manglende sprogforståelse, fx "hvad er en havmåge?". - Forstår begreberne at tale sandt versus at lyve. - Forstår at andre kan have "falske hensigter", fx tale usandt med vilje.	- Kan veksle mellem at rammesætte og lege en leg. - Leg iscenesættes sprogligt over tid, fx nutid - fremtid. - Kan slippe styring/kontrol og tage imod andres input i en leg. - Begyndende forståelse for at tale/vinde i regellege eller spil. - Forstår forskelle på forestilling, fantasi og virkelighed.	- Forstår at andres tanker, hensigter og opfattelser kan være anderledes end egne. - Afmærker voksne og andre børns hensigter i forskellige kendte og ukendte situationer (sprogligt eller kropsligt udtrykt). - Kan afmærke andre i samspillet, fx hvornår en voksen eller et andet barn er klar til at få fortalt mere.	- Kan løse no-go opgaver, fx "I må KUN løbe, hvis jeg siger tiger og ellers ikke". - Kan matche to uens billeder, fx En stor sort fisk En lille rød kande En lille rød fisk.	- Er optaget af "min bedste ven" og nære venskaber. - Har bevidsthed på forskelle ved drenge og piger; kan sprogligt formulere forskelle, fx hårfarve, alder, køn og størrelse. - Rubricerer andre med udgangspunkt i troværdighed, fx "kan man stole på, hvad de fortæller?". - Kan deltage socialt ansvarligt i problemløsning, fx "kan vi ikke alle være storesøster?".
TRIN 8 4;1 - 4;6 ÅR	- Forstår og anvender sammensatte ord. - Kender ord for basale former, farver og størrelser. - Producerer førnudit og førstedid. - Kan indgå i rimeaktiviteter, fx "kat rimer på hat", med voksenstøtte. - Forstår forholdsord som "foran", "bagved", "over", "under", "ved siden af" og "mellem".	- Sammenholder sprogligt aktiviteter i daginstitution og hjem. - Kan samtale om egne behov, ønsker, interesser og holdninger. - Kan sprogligt deltage i et emne uden at skifte spor, fx fortælle om sin egen fødselsdag, når du fortæller om din. - Anvender indre tale eller samtale med sig selv til problemløsning.	- Leger forestillings- og fantasilege, fx "så sagde vi et ...". - Kan sprogligt forhandle legens udvikling, fx butik udvikles til "vi leger i butik". - Udviser fleksibilitet i gruppeleg, fx børn kan være mor og andre gange lillesøster. - Anvender sproglige strategier (koordinere, planlægge og nysgerrighed) for at opretholde leg og komme med i en leg.	- Kan aktivt efterligne andre i nye ukendte situationer. - Kan forstå og sprogliggøre en handling fremad (organisere), fx hvad er løsning på og konsekvenser af en handling. - Forstår, at andre børn kan mangle information for at kunne handle hensigtsmæssigt, fx når en rutine laves om eller planer ændres, og et barn ikke har hørt, hvad der er sagt.	- Kan identificere, fastholde og sprogligt gengive placeringen af to genstande, fx i vendespil og kimsleg. - Kan skifte sikkert mellem to regler i samme aktivitet, fx "når billedet er en sol, må den første gruppe rejse sig; når det er en måne, må den anden gruppe hoppe".	- Identificerer sig som del af en gruppe, fx "jeg er en brumbasse". - Kan påtage sig og udføre små nye opgaver. - Udvikler venskaber med andre børn; kan modtage vejledning og besvare spørgsmål fra jævnaldrene. - Kan indgå kompromiser for at løse en konflikt. - Kan vælge nye strategier til problemløsning, fx anvende en anden tuch, hvis den valgte løber tør.
TRIN 7 3;7 - 4;0 ÅR	- Bruger udsagnsord i nutid og datid (lever stadig fejl). - Siger sætninger med 8 - 10 led; begyndende ledsætninger. - Kan dele kendte ord i stavelser og rime med voksenhjælp. - Forstår adverbier som "nu", "snart" og "senere", "fordi" og "derfor".	- Fortæller spontant om billeder og egne oplevelser. - Kan lytte og tale i små grupper. - Fortæller beskæder med to - tre simple beskæder. - Kan sprogligt forudsige (spørge eller svare), fx "hvad tror du, der sker på næste billede?". - Kan sammenholde ny læring med erfaringer, fx "det er den samme bil, min moster har".	- Anvender sproget i forhandling og leg. - Rollelege er avancerede og foldes ud i tid; velkendte legemønstre, fx familie, butik og pizzeria. - Roller defineres i samspil med andre børn; inddrager viden i leg, fx biler skal have benzin på for at køre. - Efterspørger regellege med voksne, fx "alle mine kyllinger".	- Begyndende forståelse for andres mentale tilstand, fx "hvorfor ser han ked ud af det". - Observerer og efterligner andres handlinger og formuleringer. - Følger efter andre børn ved manglende sprogforståelse. - Kan bruge kulturel gestik/fægt til at sprogliggøre egne ønsker og behov, fx lægge armene over kors ved frustration.	- Kan genkende mængder, fx genstande (tælle, hvis det er øvet). - Kan sortere efter form eller farve, men ikke efter forskellige hændtegn, fx farve modsat størrelse. - Kan fastholde opmærksomhed (kort tid) på en aktivitet på trods af forstyrrelser i omgivelserne. - Kan fleksibelt skifte opmærksomhed: fra ét fokus til et andet og tilbage til det første fokus.	- Kan genkende og reagere på følelser hos sig selv og andre, fx frustration, jalousi og begejstring. - Udviser en øget bevidsthed om sig selv; udviser nogen grad af autonomi og uafhængighed. - Begynder at danne dybere venskaber. - Bruger voksne ved konflikter.

Må ikke kopieres i kommunen eller dagtilbudet

© Copyright Huset Pia Thomsen

SprogTrappen:

SprogTrappen er et forebyggende sprogpædagogisk redskab, hvis formål er at understøtte vores arbejde med børns tidlige sprogudvikling ved systematisk at følge det enkelte barns udvikling over tid på baggrund af de observationer, vi gør os i hverdagen.

SprogTrappen er udviklet til børn fra 0- 3,6-årige børn og tilbyder muligheder for løbende at følge og støtte barnets udvikling. Først foretages der en trinplacering ud for hver udviklingszone, hvorefter der foretages en mere præcis vurdering af barnets mestringsniveau for hver af udviklingszonerne for at identificere barnets zone for nærmeste udvikling.

Vi er i Børnehuset Fengersvej startet med at bruge SprogTrappen i 2023, så det er stadig en ny metode for os. Vi vurderer barnet 2 gange årligt i forbindelse med TOPI, det vil sige at personalet på stuen individuelt vurderer barnet og efterfølgende sammenligner og bliver enige om hvor barnet skal placeres i modellen.

Handleplaner:

I Børnehuset Fengersvej laver vi handleplaner i Hjernen & Hjertets funktion "Fokuspunkt". Denne model har sit afsæt i SMTTE-modellen, hvor barnets udfordring bliver beskrevet med fokus på handlemuligheder og mulige justeringer af omgivelserne så barnet kan komme i trivsel og udvikling igen. Handleplanerne evalueres løbende på stuemøder og bliver altid præsenteret og drøftet med forældrene.

L

Æ

R

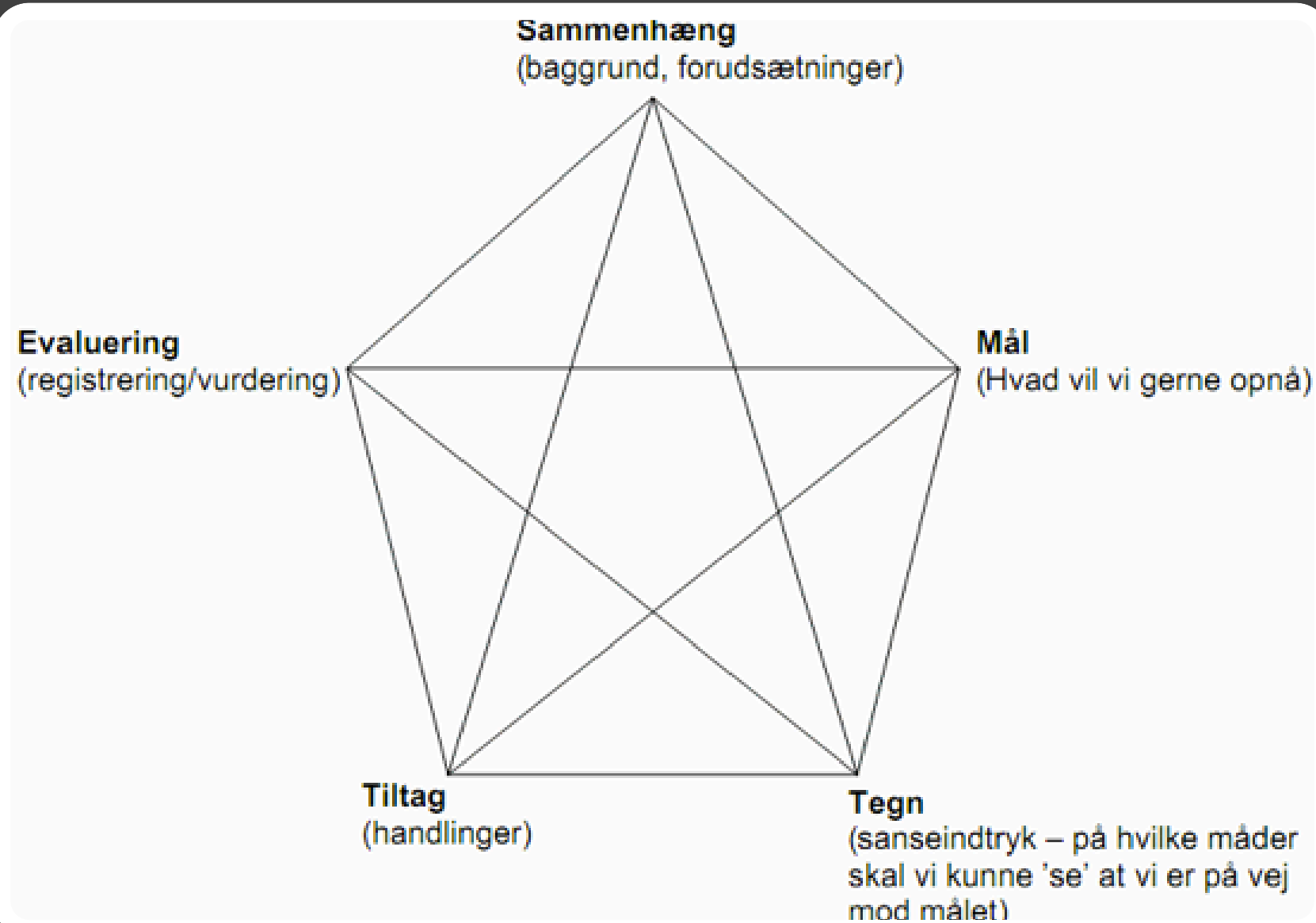
E

P

L

A

N

SMTTE-model:

SMTTE er en model, som kan bruges, når der skal igangsættes forandrings- eller udviklingsprocesser som følge af observationer, der er gjort i den pædagogiske praksis. SMTTE består af fem elementer: Sammenhæng, Mål, Tegn, Tiltag og Evaluering. Elementerne er afhængige af hinanden og indbyrdes forbundne.

I Børnehuset Fengersvej bruger vi SMTTE-modellen i flere forskellige situationer bl.a. i handleplaner og som udgangspunkt i vores sprogmapper. Det gode ved modellen er, at den kan bruges både på et emne, en situation eller udfordring og for at komme hele vejen rundt om et barns udfordringer og kompetencer.

Dialogisk læsning og Læseleg:

LæseLeg er et pædagogisk redskab, der er inspireret af den anerkendte metode 'dialogisk læsning', hvor børnene involveres i læsningen. Dialogisk læsning handler om at have en dialog med det barn eller de børn, der læses højt for, sideløbende med at man læser højt. Ved at være sammen med en voksen og andre børn om en billedbog får børnene positive læseoplevelser, hvor der er plads til dialog. Samtalen er i fokus i dialogisk læsning, hvor det at bruge sproget i meningsfulde sammenhænge er med til at fremme børns sproglige udvikling. I LæseLeg er der til hver bog tilknyttet et boghæfte, der serverer temaer til samtale, bogens vigtigste ord og idéer til aktiviteter og lege både før og efter læsningen.

I Børnehuset Fengersvej bruger vi læseleg enten som en fast aktivitet i løbet af ugen, skrevet ind i ugeplanen, hvor en bestemt lille gruppe børn har læseleg med en fast voksen i løbet af

TOPI:

TOPI står for Tidlig OPsporing og Indsats.

TOPI er et vurderingsværktøj, som sikrer systematisk arbejde med den tidlige og forebyggende indsats. To gange årligt vurderes og inddeles børnenes trivsel i:

Grøn - barn i trivsel

Gul - barn hvis trivsel giver anledning til bekymring

Rød - barn hvis trivsel giver anledning til stærk bekymring

Til hver position eksisterer definerede kriterier, som det enkelte barn betragtes ud fra. Alle voksne med daglig kontakt til barnet foretager en individuel vurdering. På baggrund af vurderingerne mødes stuens voksne til en dialog om en endelig fælles vurdering af barnet. Til alle vurderinger er det muligt at knytte en kort kommentar som begrundelse for vurderingen. Er barnet i gul eller rød trivsel kræver det inddragelse af forældrene og udarbejdelse af en handleplan, for målrettet at arbejde med barnets trivsel og udvikling.

Sprogvurdering:

Vi sprogvurderer alle børn i Børnehuset Fengersvej omkring 3 års alderen, gerne inden de starter i børnehave og igen som 5 årig i forbindelse med skoleparathedsvurderingen. Hvis barnet scorer lavt i sin test som 3 årig, har vi mulighed for at teste igen som 4 årig.

Med Sprogvurdering afdækkes børnenes talesproglige og før-skriftlige kompetencer, som er vigtige for barnets sproglige udvikling, trivsel og for barnets læring i skolen.

For talesproglige kompetencer indgår følgende deltest: sprogforståelse, ordforråd og kommunikative strategier.

For før-skriftlige kompetencer indgår følgende deltest: rim, opmærksomhed på skrift, bogstavkendskab, opdeling af ord og forlyd.

Pædagogisk indretning - KIDS:

I børnehuset Fengersvej arbejder vi målrettet med at sikre gode læringsmiljøer, og indrette alle vores rum med tydelige legezoner. Børn motiveres til at udvikle sproget gennem det sociale samvær med andre børn og voksne i daginstitutionens fysiske og sociale udviklings- og læringsmiljø. Det relationelle miljø er dermed stærkt forbundet med børns sproglige udvikling.

I hele huset har vi arbejdet med at etablere og konstant udvikle lege- og aktivitetszoner, hvor legens muligheder er tydelige for børnene.

Vi er opmærksomme på, at legetøj og materiale er i børnenes øjenhøjde, så de forskellige muligheder er både synlige og tilgængelige for børnene. På den måde har børnene også selv mulighed for at vælge hvad og hvilket de vil lege med, eller hvilken ikke-voksenstyret aktivitet de har lyst til i øjeblikket.

Det er ligeledes vigtigt for os og børnene at de får gode relationer og venskaber på tværs af køn, alder og grupper. Børnene lærer at kommunikere og får erfaringer med legens betydning gennem relationer. Indbydende og velindrettede stuer og rum med tydelige legezoner i børnenes øjenhøjde inspirerer børnene til at indtage rummet og føle ejerskab, som er medvirkende til at udvikle børnenes sprog og sociale selvforståelse.

Børn har ligeledes brug for plads til ro og fordybelse, og vi har ligeledes fokus på, at der også skal være mulighed for, at børnene kan have mere stille aktiviteter, og det er oftest læsning og spil med den voksne, eller tidspunkter hvor børnene kan følge eget spor uden voksendeltagelse.

KIDS bygger på observation af de faktiske forhold i daginstitutionen og fokuserer på tre overordnede udviklingsområder – de fysiske omgivelser, relationer samt leg og aktivitet – og på seks specifikke områder: Socio emotionel udvikling, Demokrati og deltagelse, Selvet og kroppen, Opmærksomhed, Kommunikation og sprog samt Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning. KIDS er et observations- og vurderingsværktøj af den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddet og kan bruges både på mindre afgrænsede emner eller hele institutionen som en fælles enhed.